

**DZIENNIK URZĘDOWY
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-
POMORSKIEGO
Nr 34**

**716
ROZPORZĄDZENIE Nr 2/2009
WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 10 kwietnia 2009 r.**

**w sprawie ustanowienia planu ochrony dla
Tucholskiego Parku Krajobrazowego.**

Na podstawie art. 19 ust. 6 a i ust. 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz. 880, Dz.U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087 oraz z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 176, poz. 1238, Nr 181, poz. 1286 z 2008 r. Nr 154, poz. 958, Nr 199, poz. 1227 i Nr 201, poz. 1237 oraz z 2009 r., Nr 18, poz. 97) w porozumieniu z Wojewodą Pomorskim zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski
Rafał Bruski

załącznik
do rozporządzenia nr 2/2009
Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 10 kwietnia 2009 r.

**Plan ochrony dla Tucholskiego Parku
Krajobrazowego**

§ 1.1. Celem ochrony w Tucholskim Parku Krajobrazowym, zwanym dalej „Parkiem” jest zachowanie części regionu Borów Tucholskich, w szczególności:

- 1) środowiska przyrodniczego, przez:
  - a) zachowanie podstawowych procesów ekologicznych oraz różnorodności siedliskowej,
  - b) zachowanie struktury hydrologicznej,
  - c) zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej na poziomie genowym, populacyjnym i geograficznym,
  - d) zachowanie struktury przestrzennej systemu przyrodniczego z uwzględnieniem sieci ekologicznej i powiązań ekologicznych różnej rangi przestrzennej,
  - e) zachowanie pełnych możliwości trwałego funkcjonowania ekosystemów z uwzględnieniem skutków działalności człowieka zarówno w aspekcie historycznym, jak i w przyszłości,
  - f) preferowanie naturalnych procesów w ewolucji środowiska przyrodniczego oraz w użytkowaniu zasobów,

- g) optymalizację gospodarowania zasobami przyrodniczymi z uwzględnieniem zasady trwałego użytkowania oraz preferowania form gospodarowania opartych na lokalnych zasobach,
  - h) wzbogacanie walorów przyrodniczych z uwzględnieniem zasad zgodności siedliskowej, geograficznej oraz struktury gatunkowej i przestrzennej ekosystemów,
  - i) rewitalizacja środowisk zdegradowanych i zdewastowanych wskutek dotychczasowej gospodarki człowieka;
- 2) środowiska kulturowego, przez:
    - a) ochronę i wyeksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, struktury krajobrazu antropogenicznego, w tym kulturowego,
    - b) zachowanie historycznych układów przestrzennych,
    - c) zachowanie obiektów kultury materialnej, w tym związanych z historią społeczności lokalnych oraz formami gospodarowania opartymi na lokalnych zasobach;
  - 3) krajobrazu, przez:
    - a) zachowanie i ochronę krajobrazów o dużym stopniu naturalności,
    - b) zachowanie i ochronę krajobrazów pochodzenia antropogenicznego, zarówno przyrodniczych, kulturowych jak i przyrodniczo-kulturowych, o harmonijnym układzie funkcjonalno-przestrzennym,
    - c) zachowanie kompozycji wieloprzestrzennych układów reprezentacyjnych dla przyrody i historii regionu,
    - d) zachowanie i ochrona kompozycji lokalnych,
    - e) propagowanie form gospodarowania i zagospodarowania zgodnych z typami krajobrazu naturalnego i kulturowego, zapewniających rozwój na terenie Parku (agroturystyką, ekoturystyką, rolnictwem ekologicznym, leśnictwem, rybactwem),
    - f) promocja specyficznych – charakterystycznych elementów krajobrazu, struktury przestrzennej Parku,
    - g) opiniowanie projektów inwestycyjnych pod kątem ich wpływu na panoramę wsi oraz zgodności z charakterem architektury regionalnej.
2. Gospodarcze i społeczne uwarunkowania celów ochrony Parku wymienionych w ust. 1:
    - 1) uwarunkowania gospodarcze:
      - a) na terenie Parku prowadzona jest działalność:
        - rolnicza na 3 239 ha, tj. 8,8% powierzchni Parku,
        - gospodarka leśna na 31 835 ha tj. 86,1% powierzchni Parku; w Administracji Lasów Państwowych zatrudnionych jest 135 osób;
      - b) ilość jednostek osadniczych na terenie Parku:
        - gmina Gostycyn 2,
        - gmina Lubiewo 5,
        - gmina Cekcyn 10,
        - gmina Tuchola 16,
        - gmina Śliwice 8,
        - gmina Czersk 16,
        - gmina Chojnice 4;

- c) sieć drogowa na terenie Parku:
- drogi wojewódzkie: Nr 240 – 11 km, Nr 237 – 26 km,
  - drogi powiatowe 160 km,
  - drogi gminne 212 km;
- d) sieć wodociągowa na terenie Parku:
- gmina Gostycyn 10,6 km,
  - gmina Lubiewo 12,9 km,
  - gmina Cekcyn 22,5 km,
  - gmina Tuchola 14,5 km,
  - gmina Śliwice 1,2 km,
  - gmina Czersk 16,2 km,
  - gmina Chojnice brak;
- e) sieć kanalizacyjna na terenie Parku:
- gmina Gostycyn brak,
  - gmina Lubiewo brak,
  - gmina Cekcyn 5,0 km,
  - gmina Tuchola 2,0 km,
  - gmina Czersk 9,1 km,
  - gmina Chojnice brak;
- f) sieć elektroenergetyczna na terenie Parku:
- sieć wysokiego napięcia, pracująca na 110 kV w południowej części Parku na wysokości miejscowości Tuchola-Cekcyn, wykonana jest jako napowietrzna na słupach kratowo-stalowych,
  - sieć średniego napięcia pracująca na 15 kV w północnej części Parku na wysokości miejscowości: Czersk-Wielka Komorza i Czersk-Małe Gacno oraz w południowej części na wysokości miejscowości: Tuchola-Trzebciny, Tuchola-Bysław, Tuchola-Gostycyn, Gostycyn-Piła Młyn, Cekcyn-Nowy Młyn w przeważającej części wykonana jest na słupach żelbetowych i drewnianych, a niewielką część stanowi linia kablowa,
  - punkty zasilające stanowią typowe stacje transformatorowe słupowe i kilka stacji kubaturowych;
- g) infrastruktura turystyczna:
- baza noclegowa: 10 pól biwakowych, 13 wsi agroturystycznych z 230 miejscami noclegowymi, 5 ośrodków czasowych z 600 miejscami noclegowymi, „Zielona Szkoła” w m. Woziwoda z 30 miejscami noclegowymi,
  - ścieżki dydaktyczne: „Jelenia Wyspa” w m. Gołąbek – 3,5 km, „Nad Brdą” w m. Woziwoda – 5 km, Ścieżka hydrologiczna i algologiczna w m. Suszek – 4 km,
  - szlaki turystyczne przedstawia tabela:

L.p.	Nazwa szlaku	Rodzaj	Przebieg na terenie Parku	Długość w km na terenie Parku
1.	im. Dr Kazimierza Karasiewicza	Pieszy	Tuchola – Rudzki Most – Gołąbek – Woziwoda	23,0
2.	Kasztelański	Pieszy	Rytel – Suszek – Śpiewnik – Wysoka	10,0
3.	im. Bartłomieja Nowodworskiego	Pieszy	Plaskosz – Tuchola – Rudzki Most – Piła Młyn – Szumiąca – Cekcyn	35,5
4.	Uroczysko Brdy	Pieszy	Tuchola – Świt – Uroczysko „Piekło” – Piła Młyn	10,0
5.	Partyzantów AK	Pieszy	Szlachta – Krąg – Dąbki – Fojutowo – Biała – Wielkie Gacno	51,0
6.	Brdy	Pieszy	Rytel – Nadolna Karczma – Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn	35,0
7.	Niebieski	Rowerowy	Bysławek – Szumiąca – Świt – Tuchola – Gołąbek – Woziwoda – Zapędowo – Rytel	40,0
8.	Czarny	Rowerowy	Tuchola – Stobno – Raciąż – Lutom – Woziwoda – Legbąd – Czersk	40,0
9.	Greenway – Naszyjnik Północy	Rowerowy	Tuchola – Gołąbek – Woziwoda – Biała – Rzepiczna – Legbąd – Czersk	30,0
10.	Gołąbkowy TMZC	Rowerowy	Cekcyn – Nowy Sumin – Gołąbek – Woziwoda – Biała – Bielska Struga – Kiełpiński Most – Okiersk – Zalesie – Cekcyn	37,6
11.	Do Piekiełka Nad Brdą	Rowerowy	Cekcyn – Kruszka – Świt – Rudzki Most – Knieja – Cekcyn	23,4
12.	Brdy	Kajakowy	Rytel – Woziwoda – Gołąbek – Świt – Piła Młyn	49,0
13.	Wielkiego Kanału Brdy	Kajakowy	Rytel – Legbąd – Barłogi – Zielonka	25,5

2) Uwarunkowania społeczne:

a) liczba ludności w poszczególnych gminach na terenie Parku:

- gmina Gostycyn 79,
- gmina Lubiewo 168,
- gmina Cekcyn 192,
- gmina Tuchola 1341,
- gmina Śliwice 401,
- gmina Chojnice 29,
- gmina Czersk 1135;

b) gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach na terenie Parku w liczbie mieszkańców na 1 km²:

- gmina Gostycyn 39,89,
- gmina Lubiewo 35,42,
- gmina Cekcyn 25,73,

- gmina Tuchola 27,73,
- gmina Śliwice 31,62,
- gmina Czersk 29,64,
- gmina Chojnice 36,64;

c) bezrobocie:

- powiat tucholski – 28,7%, tj. liczba bezrobotnych 5 213, w tym 2 908 kobiet,
- powiat chojnicki – 27,2%, tj. liczba bezrobotnych 10 134 w tym 5 687 kobiet.

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Presja systemu osadniczego	Wnioskowanie zmian dotyczących rozwoju osadnictwa w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin.
2.	Presja użytkowania turystycznego	1. Kontrola gospodarki wodno-ściekowej. 2. Wprowadzanie zadrzewień o charakterze izolacyjnym i krajobrazowo-ochronnym na terenach przeznaczonych do uprawiania turystyki i rekreacji. 3. Wyznaczenie alternatywnych terenów i szlaków turystycznych oddalonych od obszarów najcenniejszych przyrodniczo.
3.	Zanieczyszczenie powietrza, gleby i wód.	1. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej. 2. Kontrola gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. 3. Popieranie małej retencji w oparciu o wody powierzchniowe i naturalne ukształtowanie terenu. 4. Propagowanie niskoemisyjnych źródeł energii. 5. Ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin. 6. Zachowanie naturalnych barier biologicznych w postaci zadrzewień śródpolnych w krajobrazie rolniczym. Edukacja ekologiczna.
4.	Zanikanie krajobrazu kulturowego	Wprowadzenie elementów standardów architektonicznych opartych o budownictwo regionalne w planowaniu przestrzennym.
5.	Niedrożność korytarzy ekologicznych	1. Budowa przejść dla zwierząt. 2. Budowa przepławek dla ryb.

§ 3. Obszary realizacji działań ochronnych obejmować będą:

- 1) obszary leśne;
- 2) obszary użytkowane rolniczo;
- 3) ciek wodny i zbiorniki wodne;
- 4) obszary przekształcone.

§ 4. Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu:

- 1) na obszarze lasów:
  - a) przywrócenie naturalnej struktury ekosystemów leśnych,
  - b) ograniczenie stosowania rębni zupełnych i wykluczenie tej formy pozyskania drewna na terenach lasów ochronnych i siedliskach ważnych dla ochrony gleb, wód i rozrodu fauny;

zasada ta nie dotyczy drzewostanów negatywnych,

- c) stosowanie sposobu wycięcia, który w optymalny sposób pozwala na naturalne odnawianie się lasu i rozwój wielowarstwowej struktury lasu,
- d) wzbogacenie istniejących drzewostanów przez stosowanie podsadzeń produkcyjnych i wprowadzania podszytu,
- e) stosowanie do nasadzeń gatunków rodzimych, z lokalnego materiału nasiennego,
- f) zwiększanie udziału gatunków liściastych w zależności od właściwości siedliska lokalnego,
- g) preferowanie dębów oraz innych gatunków grądowych, w przebudowie drzewostanów na siedliskach lasowych i boru mieszanego,
- c) wprowadzanie lub umożliwienie rozwoju lekkonasiennych gatunków drzew tzw.

- przedplonowych (np. brzozy) na zalesianych gruntach porolnych,
- d) ochrona odnowień naturalnych, w procesie wyprowadzania drzewostanów gospodarczych,
  - e) rezygnacja w nasadzeniach z wprowadzania gatunków obcych geograficznie i siedliskowo oraz degradujących gleby,
  - f) prowadzenie przebudowy drzewostanów zgodnie z dokładną analizą siedlisk,
  - g) wykorzystywanie zmienności siedlisk celem ochrony i wzbogacania różnicowania biologicznego,
  - h) zaniechanie zalesiania torfowisk, małych enklaw śródleśnych z wysokim poziomem wód gruntowych,
  - i) zaniechanie zalesiania den dolinnych oraz niskich poziomów terasowych (terasy nadzalewowe pochodzenia aluwialnego),
  - j) zaniechanie nowych melioracji odwadniających na terenach nie użytkowanych rolniczo,
  - k) zachowanie muraw napiaskowych i wrzosowisk,
  - l) ochrona i tworzenie stref ekotonowych na granicy las-pole,
  - m) prowadzić zalesianie z preferencją dla nasadzeń o funkcjach ekologicznych (w typie drzewostanów śródpolnych),
  - n) pozostawianie pasa gruntu przy ścianie lasu dla możliwości wykształcenia zbiorowisk zielnych, krzewiastych (strefa ekotonowa),
  - o) podwyższanie wieku rębności drzewostanów w strefach zboczowych, drzewostanów o funkcji krajobrazowej (ciągi i trasy widokowe, szlaki turystyczne) oraz lasów glebo- i wodochronnych,
  - p) ochrona drzew dziuplastych będących miejscami regularnego przebywania ptaków,
  - q) pozostawianie na gruncie drobnicy, po przeprowadzonych trzebieżach i czyszczeniach, w ilości nie zagrażającej stabilności lasu,
  - r) ograniczanie stosowania środków chemicznych do zwalczania owadów na terenach leśnych oraz popieranie biologicznych metod walki z owadami,
  - s) preferowanie stosowania maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami,
  - t) ograniczanie degradacji gleby w czasie wycięcia i wywozu drewna,
  - u) wyznaczanie szlaków lub obszarów udostępnionych dla ruchu turystycznego, z uwzględnieniem potrzeby ochrony walorów przyrodniczych Parku,
  - v) zwiększanie liczby i podnoszenie poziomu zagospodarowania parkingów leśnych,
  - w) preferowanie w budowie i przy remontach dróg leśnych materiałów naturalnych,
  - x) wytyczanie i zagospodarowanie tras turystycznych i edukacyjnych w podporządkowaniu ochrony zasobów przyrodniczych oraz powiązaniu z rejonami koncentracji ruchu turystycznego;
- 2) w zakresie rolnictwa:
    - a) zachowanie gospodarki łąkowej oraz ochrony użytków zielonych,
    - b) ochrona terenów podmokłych, oczek wodnych, zadrzewień oraz zbiorowisk półnaturalnych,
    - c) tworzenie i utrwalanie barier biologicznych przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń,
    - d) na terenach z wysokim poziomem wód gruntowych, przy rowach i ciekach wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, które obok funkcji oczyszczania będą mogły pełnić funkcję źródła energii – zadrzewienia wierzbowe lub inne, ochrona zadrzewień i zakrzaczeń rowach i ciekach,
    - e) utrzymywanie naturalnego, uwarunkowanego historycznie, układu rozłogu pól - naturalnej mozaiki krajobrazu rolniczego,
    - f) ochrona bezpośredniej zlewni jezior poprzez ograniczanie lub eliminowanie zabiegów agrotechnicznych na zboczach mis jeziornych,
    - g) tworzenie zieleni piętrowej, zbudowanej z rodzimych gatunków drzew i krzewów, w tym drzew i krzewów owocowych, przy miedzach, polnych drogach, w pobliżu zabudowań i na obrzeżach terenów zainwestowanych;
    - h) ograniczanie stosowania nawozów, głównie mineralnych, w strefach zlewni bezpośrednich jezior i rzek,
    - i) preferowanie nawożenia organicznego,
    - j) rozwijanie zintegrowanej metody ochrony roślin i ograniczanie stosowanie środków ochrony roślin,
    - k) stosowanie zabiegów agrotechnicznych prowadzić ściśle według wymogów terminarza, a stosowanie środków chemicznych i nawożenia dostosować do typu gleby, innych cech środowiska lokalnego, charakteru upraw oraz warunków pogodowych,
    - l) dostosowywanie obsady zwierząt w gospodarstwach do powierzchni użytkowanych gruntów,
    - m) składowanie obornika, nawozów mineralnych na izolowanych powierzchniach, a gnojowicy w zbiornikach;
  - 3) w zakresie gospodarki rybackiej:
    - a) dostosowanie gospodarki rybackiej do typu zbiornika,
    - b) proponując: ochrona naturalnego składu ichtiofauny,
    - c) preferowanie zarybiania materiałem lokalnym,
    - d) wprowadzanie oczyszczania wód poprodukcyjnych w istniejących zakładach hodowlanych,
    - e) zachowywanie i zapewnianie istniejącym obiektom i formom produkcji przepływu nienaruszalnego na wykorzystywanych ciekach,
    - f) w sytuacji przegradzania cieków stałymi budowlami piętrzącymi wyłącznie z przepławkami;
  - 4) w zakresie przemysłu i energetyki:
    - a) uwzględnianie w raportach oddziaływania na środowisko wszystkich elementów będące przedmiotem ochrony w Parku (przyroda, krajobraz, kultura),
    - b) możliwość eksploatacji torfu i kredy jeziornej wyłącznie poza terenem Parku i otuliny,
    - c) prowadzenie nowych linii energetycznych wyłącznie poprzez układanie kabli w gruncie,
    - d) uwzględnianie przy modernizacji i budowie linii

- energetycznych ochronę walorów krajobrazowych na terenie Parku,
- e) ograniczanie palenisk węglowych zarówno w gospodarce komunalnej jak i przemysle; w nowych obiektach należy popierać paliwa: gaz i olej lub inne niskoemisyjne,
- f) łączenie funkcji ochrony biologicznej wód (zadrzewienia) z pozyskiwaniem drewna jako źródła energii,
- g) preferowanie dziedzin gospodarki opartych na

zasobach lokalnych,

h) preferowanie rozwoju istniejących obiektów i terenów o funkcji przemysłowej (ograniczać wyznaczanie nowych lokalizacji).

§ 5. Wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, turystycznych, rekreacyjnych i amatorskiego połowu ryb oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów przedstawia tabela:

Lp.	Cel udostępnienia	Obszar udostępniany	Sposób korzystania z udostępnianych obszarów
1.	Prowadzenie badań naukowych	Cały obszar Parku w tym na obszarze rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie Parku	W porozumieniu z Dyrektorem Parku oraz badania naukowe w rezerwach wymagają zgody organu stanowiącego rezerwat
2.	Edukacyjny	Ścieżki edukacyjne: 1. Przyrodniczo-leśna w Woziwodzie. 2. Przyrodniczo-leśna w Gołębku. 3. Hydrobiologiczna w Suszku 4. Algologiczna w Suszku	Za zgodą właściciela gruntu
3.	Rekreacja i turystyka	Szlaki turystyczne oraz plaże i kąpieliska nad jeziorami: Ostrowite, Okrągłe, Rudnica, Krasne, Białe, Okonińskie, Krzywogóńskie, Wielkie Cekcyńskie, Bysławskie, Szpitalne i Środkowe	Ustawienie urządzeń sanitarnych, wyznaczenie parkingów i miejsc postojowych przez właścicieli w uzgodnieniu z Dyrekcją Parku
		Szlak kajakowy rzeki Brdy	Zagospodarowanie przystani kajakowych przy polach biwakowych w: Rytlu, Brdzie, Woziwodzie, Gołębku, Rudzkim Moście, Świcie, Piła Młyn przez właścicieli w uzgodnieniu z Dyrekcją Parku
		Szlak kajakowy Wielkiego Kanału Brdy	Zagospodarowanie przystani w Rytlu, Karolewie, Lutomiu, Fojutowie, Legbądzie, Barłogach i Zielonce - Administracja samorządowa, Dyrekcja Parku w porozumieniu z Administracją Lasów Państwowych
4.	Amatorski połow ryb	Cały obszar Parku, z wyłączeniem terenów rezerwatów przyrody	Za zgodą dzierżawców obwodów rybackich

§ 6. Wprowadza się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego i województwa pomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:

- 1) w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania na obszarze Parku:
  - a) oparcie rozwoju sieci osadniczej na istniejących jednostkach i strukturze przestrzennej,
  - b) utrzymanie istniejących jednostek obsługi, wzbogacanie ich funkcji (Legbąd, Cekcyn, Bysław, Raciąż, Ryteł); z podstawowymi ośrodkami obsługi w Tucholi, Czersku i Gostycynie,
  - c) kształtowanie ośrodków wspierających: Stobno, Zapędowo, Okoniny, Gutowiec-Kurkowo,
  - d) rozwój obsługi rolnictwa przede wszystkim w miejscowościach położonych w otulinie Parku,
  - e) zachowanie i kształtowanie względnie skoncentrowanych jednostek osadniczych,
  - f) preferowanie lokalizacji inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie wsi i w oparciu o istniejącą sieć drogową,
  - g) zachowanie i uzupełnianie sieci powiązań drogowych (Ostrowite-Kurcze-Świdno, Okoniny-Rosochatka),
  - h) preferowanie nowych obiektów kubaturowych nawiązujących do stylu budownictwa regionalnego - nie wyższych niż dwie kondygnacje i poddasze użytkowe lub 10,5 m, o spadkach dachów w przedziale 30-50 stopni o pokryciu dachowym w kolorach naturalnych niejaskrawych,
  - i) wprowadzanie zieleni wysokiej opartej na gatunkach rodzimych zgodnych geograficznie, w sąsiedztwie obiektów na terenach rolniczych, w obrębie działek, na obrzeżach koncentracji zainwestowania,
  - j) lokalizowanie nowych siedlisk rolniczych w bezpośrednim nawiązaniu do istniejącej zabudowy w celu zachowania walorów krajobrazowych oraz historycznych układów przestrzennych i architektonicznych,
  - k) lokalizowanie zabudowy poza strefami między jeziorami i na przesmykach, tylko na jednym brzegu,
  - l) kształtowanie zabudowy prostopadle do osi jezior i rzek,
  - m) utrzymywanie historycznych układów przestrzennych i architektonicznych przy rozwoju zainwestowania,
  - n) preferowanie ogrodzeń w postaci

drewnianych parkanów sztachetowych we wszystkich typach zabudowy;

- 2) w zakresie zagospodarowania jednostek przestrzennych:

- a) wytycza się autonomiczne struktury przestrzenno-funkcjonalne tworzące ogniwa regionalnej i lokalnej sieci ekologicznej w granicach Tucholskiego Parku Krajobrazowego:

- Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Jezioro Ślepe: zespół jezior: Okrągłe-Ślepe i Długie oraz kompleks łąk na południe od miejscowości Mosna, z charakterystycznie położoną na przesmyku międzyjeziornym wsią Krąg, z unikatowym i najlepiej w Parku zachowanym wiejskim zespołem drewnianej zabudowy /zagród/, z dobrze zachowanym układem i zabudową wsi Mosna, z otwarciem krajobrazowym o charakterze naturalnym na Jezioro Okrągłe - Ślepe oraz na obszar użytków zielonych; kompleks bardzo ważny dla ochrony awifauny, układów wiejskich oraz zabudowy wiejskiej,
- Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Rzepiczna: kompleks łąk i zadrzewień w największym w Parku obniżeniu wytopiskowym z podłożem organicznym (torfy typu torfowiska przejściowego), użytkowanym jako łąki, z dobrze zachowaną zabudową wsi Rzepiczna (liczne zbudowania drewniane oraz murowany budynek szkoły) oraz zabudową zagrodową rozproszoną w północnej i południowej części obniżenia (obrzeża), z rozległym otwarciem krajobrazowym i ciągiem widokowym (droga Rzepiczna – Legbąd); charakterystyczna dla Parku - Borów Tucholskich struktura kulturowo-przyrodnicza; ważna ostoja awifauny oraz płazów i gadów,
- Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Fojutowo-Łosiny, związany z kompleksem form rynnowo-wytopiskowych i ukształtowaną w holocenie doliną Czerskiej Strugi, przekształconą przez człowieka, ze względnie zróżnicowaną rzeźbą terenu, zróżnicowanymi formami użytkowania ziemi (grunty orne, grunty orne nieużytkowane, łąki i pastwiska), z sukcesyjnymi zakrzewieniami i zadrzewieniami w dolinie i obniżeniach, w mniejszym stopniu w strefie sandrowej, z fragmentami muraw napiaskowych z kocankami piaskowymi, charakterystyczną zabudową rozproszoną w formie skupisk kilku

zagród, zagród pojedynczych oraz wsią Łosiny i osadą Jaty, z otwarciami krajobrazowymi w obrębie sandru oraz doliny; ciąg widokowy wzdłuż drogi Fojutowo-Łosiny,

- Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Wielki Kanał Brdy, unikatowy w skali kraju system hydrologiczno-hyrotechniczny, z obiektami hydrotechnicznymi różnej rangi i funkcji (akwedukty, przepusty, zastawki, kanały nawadniające), z małymi stawami, z wartościowym krajobrazowo starym drzewostanem sosnowym, krzewami jałowca w pasie ok. 20 m po obu brzegach; ciąg widokowy (szlaki turystyczne); jeden z najważniejszych nie tylko w Parku obiektów dziedzictwa kulturowego, przykład korzystnej i harmonijnej ingerencji człowieka w funkcjonowanie przyrody, ważny element różnorodności siedliskowej i biologicznej (kanał i stawy oraz łąki na podłożu mineralnym); ważny biotop dla ptaków, płazów i gadów,
- Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Nadolna Karczma: zespół form ukształtowania terenu różnej genezy, wielkości i użytkowania (dolina Brdy, rynny subglacialne oraz obniżenia) w rejonie: Dziekcz-Lutom-Żukowo-Nadolna Karczma-jez.Stobno-jez. Przyłonek; “łącznik” w sieci ekologicznej zalesionych odcinków Brdy (rezerwat przyrody), jeden z nielicznych odcinków doliny Brdy z otwarciami krajobrazowymi i obszarem użytkowanym rolniczo, ze względnie dużymi wysokościami względnymi (do ok.14-15 m); z głęboką rynną jez. Stobno, o stromych zboczach, z ciekawym otwarciem krajobrazowym, położeniem wsi Stobno oraz zagród na brzegu północnym; z ciągiem widokowym drogi Raciąż - Nadolna Karczma - Lutom - Żukowo, z odcinkiem zadrzewień przydrożnych (Nadolna Karczma) oraz zadrzewieniami przydomowymi (Lutom, Żukowo); potencjalnie ważny dla obsługi ruchu turystycznego: skrzyżowanie trasy drogowej z wodną, rozwój „małego” żeglarstwa na jez. Stobno,
- Obszar przestrzenno-funkcjonalny Jezioro Białe: obejmujący jeziora: Białe i Bieliniac, o dużym stopniu naturalności krajobrazu, z fragmentami obniżeń pochodzenia rynnowego, wykorzystanych do regulacji stosunków wodnych (nawadnianie),

użytkowanych jako łąki, atrakcyjne krajobrazowo również ze względu na otaczające, z reguły ubogie bory sosnowe, w tym suche, chrobotkowe, rozwinięte na przewianych piaskach sandrowych (pagórki eoliczne), z ciekawie położoną wsią Biała,

- Obszar przestrzenno-funkcjonalny - Jezioro Szpitalne: zespół jezior, Szpitalne, Środkowe i Rudzianka oraz międzyrzecze Brdy - Kamionki i odcinek Brdy na południe od miejscowości Piła Młyn; ciekawy krajobraz otwarcia wodnego zamkniętego lasami; strome (do ok. 36%) i wysokie zbocza rynny subglacialnej (zbocza północo-zachodnie do 22 m), zbocza południowo-wschodnie do 14 m., duże zagrożenie erozją wodną i antropogenną ze względu na lokalizację obiektów rekreacyjnych w strefie zboczowej; międzyrzecze Brdy - Kamionki oraz odcinek Brdy na południe od miejscowości Piła Młyn, jeden z najciekawszych przyrodniczo (silnie meandrujące rzeki, klasycznie wykształcone poziomy teras sandrowych i rzecznych) oraz krajobrazowo obszarów, proponowanych do włączenia do parku krajobrazowego, z rozproszoną zabudową wiejską i intensywnie rozwijającą się zabudową letniskową; element systemu chronionego doliny rzeki Brdy,
  - Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Jezioro Śpiewnik: zespół jezior: Śpiewnik i Suszek z enklawami łąk śródleśnych, obszarami podmokłymi, z bardzo rozwiniętą linią brzegową jez. Śpiewnik półwysep, kilka członów jeziora i atrakcyjnym krajobrazem akwalnym; jezioro kontaktuje się bezpośrednio ze ścianą lasu: linią lub strefą olsz i drzewostanami sosnowymi; w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora na zboczach siedliska boru mieszanego świeżego lub ubogiego grądu z bogatym podszytem i podrostem; duży udział świerka w tej strefie; występują również siedliska torfowiskowe z reguły zalesione; na terenie zespołu ślady historycznej działalności człowieka - grodzisko wczesnośredniowieczne;
- b) na obszarach tych obowiązują:
- ograniczenie lokalizacji zabudowy letniskowej, w tym wtórny podział działek,
  - ograniczenie lokalizacji zakładów produkcyjnych, przetwórczych, poza obiektami podstawowymi, niezbędnymi do obsługi turystyki (baza noclegowa

- i gastronomiczna),
  - lokalizowanie obiektów zgodnych z tradycyjnymi formami zabudowy i zagospodarowania, oraz harmonijnych w stosunku do tradycyjnej zabudowy,
  - lokalizowanie inwestycji w ramach istniejących jednostek osadniczych, z zachowaniem historycznego układu wsi,
  - preferowanie budynków na planie prostokąta (proporcje: 1:2, 1:3, 2:3), w układzie działki szerokofrontowej, jednokondygnacyjnych, z poddaszem użytkowym, o wysokości podmurówki do 0,5 m, z dachem dwuspadowym o nachyleniu 40-50°, o wysokości od podłoża do kalenicy nie przekraczającej 7,5 m, z oknami w kształcie prostokąta, z dachami krytymi słomą, trzcina lub dachówką ceramiczną, cementową o barwie rdzawo-czerwonej, z preferencją drewna lub czerwonej cegły jako podstawowego budulca,
- 3) dla pozostałych obszarów Parku należy przyjąć następujące zasady gospodarowania:
- ograniczanie rozwoju zabudowy letniskowej w jednostkach: Kurcze-Dąbki, Zapędowo, Łukowo-Skrzypówki, Lubocień-Zwierzyniec, Kowalskie Błota, Wybudowania Tucholskie; w jednostce Okoniny nie rozwijanie zabudowy letniskowej w enklawie rolnej Okonin Polskich, zrewaloryzowanie układu zagospodarowania przestrzennego w myśl zasady budowania i przestrzegania ładu przestrzennego.
- W obrębie wymienionych wsi i w ich sąsiedztwie obowiązuje:
- ograniczanie lokalizacji obiektów rzemieślniczych, usługowych nie związanych z przetwórstwem lokalnych surowców i obsługą turystyki,
  - nowe lokalizacje architektonicznie i przestrzennie nawiązywać do historycznych układów wiejskich;
- 4) w zakresie gospodarowania przestrzenią turystyczno-rekreacyjną:
- a) preferowanie form zagospodarowania aktywizującego trwale lokalną gospodarkę (obiekty ogólnodostępne, wspierające turystykę pobytową, krajoznawczą, specjalistyczną),
  - b) preferowanie turystyki kwalifikowanej,
  - c) wspieranie rozwoju ośrodków obsługi turystyki w rejonach: Rytel (głównie modernizacja i porządkowanie), Lutomski Młyn-Zapędowo, Mała Rosochatka lub Okoniny (niewielki wzrost liczby obiektów, porządkowanie układu), Cekcyn, Huta, Stobno,
  - d) lokalizowanie niewielkich zespołów turystyczno-ogólnodostępnych (50-100 miejsc); Jez. Długie, Biała, Krzywogoniec, Okoninek, Jez. Mętne, Jez. Drzycimskie,
  - e) lokalizowanie niewielkich pól namiotowych w ramach agroturystyki w większości osad i zagród wiejskich,
  - f) lokalizowanie i modernizacja obiektów na cele turystyki (agroturystyki) w ramach istniejącego systemu osadniczego we wszystkich jednostkach osadniczych.